

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2023

IS-SEBA' SENA IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh) IL-HIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

(din il-karta m'għandhiex tingħata lill-istudenti)

**Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh
f'każ li jintuża dan l-iskritt**

1. L-għalliema tal-Malti li se jmessu l-eżami tas-smigh jgħidu lill-istudenti:
"Il-hin għall-eżami tal-kitba għadda. Ser ngħaddu issa għall-eżami tal-fehim mis-smigh. Jekk jogħġbokom sib u paġna 12 tal-karta tal-eżami."
2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti kollha sabu l-paġna mitluba, jgħidulhom:
"Għandkom ftit hin biex taraw l-eżercizzji kollha li tridu taħdmu."
3. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta kollha għall-ewwel darba. Waqt li qed tisimghuha tistghu twieġbu l-mistoqsijiet u tiegħu xi noti li jistghu jgħinukom. Is-silta ser terġghu tisimghuha darb'ohra aktar tard."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
4. Wara li tinqara s-silta, l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa għandkom ftit hin biex taħdmu l-eżercizzji fuq is-silta li smajtu."**
5. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta għat-tieni u l-aħħar darba. Waqt li qed tisimghuha tistghu tkomplu twieġbu l-mistoqsijiet."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
6. Kif l-għalliema jtemmu l-qari tas-silta kollha jagħtu 3 minuti lill-istudenti biex jaħdmu t-taħriġ u kif jgħaddi l-hin jgħidu: **"Issa baqgħalkom ftit hin biex tlestu u tirvedu l-eżercizzji kollha tal-eżami tal-fehim mis-smigh. Grazzi."**

Is-Silta għall-Fehim mis-Smigh:

MOZART

Mozart, kompożitur maħbub u famuż mad-dinja kollha, beda l-karriera bħala tifel ċkejken b'talent mużikali eċċezzjonali. Leopold Mozart, missieru, kien vjolinista magħruf ħafna u mill-ewwel induna li ibnu, Wolfgang Amadeus, li twieled fil-belt ta' Salzburg fl-1756, kien tifel miġbud sew lejn il-mużika. It-tifel, meta kellu ftit aktar minn tliet snin, kien imur minn jeddu jtektek fuq strument mużikali li kien hemm id-dar. Beda jdoqq qisu wieħed li kien ilu xi snin jistudja l-istrument. Leopold dejjem qies dan bħala rigal ġej minn Alla. Mis-sebat itfal li kellu, tnejn biss għexulu: Maria Anna u Wolfgang Amadeus.

Missier it-tfal kellu responsabbiltà kbira; ħass li kellu jedukahom tajjeb. Għallimhom it-Taljan u l-Franċiż, apparti l-Ġermaniż, il-Matematika u l-Ġeografija. Ħass li kellu juri lid-dinja kemm kienu kapaċi wliedu. Tort ma kellux li f'uliedu ra anki mezz kif jaqla' ħafna flus mill-kunċerti li jagħtu, biex ikunu jistgħu jgħixu komdi u mingħajr problemi finanzjarji. Induna wkoll li t-tifel mhux biss kien idoqq tajjeb diversi strumenti bħall-vjolin, il-vjola u l-pjanu, iżda kien jaf jikkomponi l-mużika u kellu memorja fenomenali.

Ma' missierhom it-tfal ivvjaġġaw ħafna. Bdew l-edukazzjoni tagħhom fl-Awstrija u komplew fil-Ġermanja, Franza, l-Ingilterra, l-Olanda u fl-Italja, speċjalment f'Milan u Bologna. Leopold, li kien impjegat bħala mużiċista fl-orkestra privata tal-Arcisqof ta' Salzburg, kien jitlob ħafna permessi biex uliedu jivvjaġġaw miegħu. Taħsbux li kienet tkun xi xalata. L-istudju kien ikompli fil-karozzelli matul dawk it-toroq skomdi kollha hofoor u skossi. Spiss kienu jieqfu f'xi lukanda skomda, iffullata u maħmuġa.

Wolfgang kien tifel bħat-tfal l-oħra u kien iħobb jilgħab bħalhom. Darba minnhom jingħad li waqt li kien qiegħed jiġri f'kuritur fil-palazz imperjali, bi żball laqat u tajjar fl-art lit-tifla ż-żgħira tal-imperatriċi. Kienet Maria Antonia, tamparu, u hi bdiet tibki. It-tifel, bl-akbar ġentilezza u innoċenza għenha tqum mill-art, qalilha biex ma tibżax u li meta jikbru jiżżewwiha! Forsi kien ikun aħjar għaliha kieku dan seħħ għaliex maż-żmien din saret ir-reġina Marie Antoinette ta' Franza li kellha tmiem tragiku waqt ir-Rivoluzzjoni Franċiża.

It-tfulija tiegħu għaddiet ukoll, iżda dawk il-vjaġġi twal u skomdi ta' tfulitu herrewlu saħħtu, u Wolfgang Amadeus Mozart miet ta' 35 sena fl-1791. Minkejja din il-ħajja qasira, Mozart ħalla lid-dinja għadd kbir ta' kompożizzjonijiet mużikali sbieħ li jpaxxu lil kull min jismagħhom.

(Silta meħuda u addattata mir-rivista *Sagħtar* ta' April 2015)

TMIEM IL-KARTA